

Stadsnätet

ETT MAGASIN FRÅN STADSNÄTSFÖRENINGEN #3 – OKTOBER 2025

Vem blir
Stadsnäts-
föreningens
nya vd?

Hur arbetar Sverige, Norge
och Danmark med sina
digitaliseringsstrategier?

CYBERSÄKERHETSLAGEN – så kan Stadsnätsföreningen hjälpa till

8

12

INNEHÅLL #3 – 2025

Stadsnätens roll	4	Stadsnäten väl rustade inför införandet av cybersäkerhetslagen	25
Ledare: Branschens viktiga frågor kommande år	6	Nya verktyget för klimatberäkning är snart en verklighet – ska stötta stadsnäten i omställningen	26
Skandinavien vill ta täten i digitaliseringen	7	Säffle Fibernät tar strid mot nätmobbning genom initiativet Livet med internet	27
Sveriges nya digitaliseringsstrategi: konnektivitet prioriteras	8	Så blir en lag till och så arbetar Stadsnätsföreningen med remissvar	28
Norge vill bli ett av världens mest digitaliserade länder till 2030	10	Så fungerar regleringsprocessen för marknad 1	30
Utbyggnad i fokus när Danmark presenterar ny telekomstrategi	11	Uppföljning av bredbandsstödet driver ny utbyggnad	31
Stadsnätsföreningens nya vd Elin Bertilsson vill lyfta andra i sitt ledarskap	12	Robust fiber tar nästa steg – vägledning för PON	32
AC-Net växlar fokus från fiberutbyggnad till robust samhällsnät	14	”...Hela Sverige ska leva”	34
SISG – nyckelfunktion i stadsnätens krisberedskap	16	Tre frågor till stadsnäten	36
Övningar i CRISIS stärker stadsnätens krisberedskap	18	Stadsnätsföreningens kansli kontaktuppgifter	38
Verband kommunaler Unternehmen: Lokala aktörer nyckeln till Tysklands digitala framtid	20		
CEDEC vill se lokal anpassning i EU:s arbete med Digital network act	21		
Nu kan alla stadsnätsmedlemmar få stöd av Telekområdgivarna	22		

Stadsnätet

Magasinet Stadsnätet ges ut av Svenska Stadsnätsföreningen, cirka 2400 exemplar
Adress Svenska Stadsnätsföreningen
Wallingatan 22, 111 24 Stockholm
Ansvarig utgivare Mikael Ek
Redaktionschef Johanna Stavegren
Redaktionsråd Mikael Ek, Per Fröling, Camilla Jönsson, Johanna Stavegren, Carina Cohen och Louise Thorselius

Omslag Foto: Adobe Stock
Produktion Grafiskt by Kågström AB, Eskilstuna
Tryck Stibo Complete, stibocomplete.com

Rätt adress Stämmer inte din adress? Har du synpunkter på innehållet? Ring eller skriv till Stadsnätsföreningens kansli, 08-214 930, kansli@stadsnatsforeningen.se

Svenska Stadsnätsföreningen
Svenska Stadsnätsföreningen
www.stadsnatsforeningen.se

DETTA ÄR EN ANNONS FRÅN ELTEL

Långsiktighet ger resultat

Kommunala bolag hanterar ofta flertalet parallella avtal med olika leverantörer av installations- och underhållstjänster för fibernät. Men, det finns stora synergieffekter som åsidosätts när man arbetar med traditionella gränsdragningar, och många fördelar när man istället får möjlighet att jobba långsiktigt tillsammans. Det menar Robin Elmgren, projektledare på Eltel.

Fibermarknaden är i förändring. Nyligen handlade det främst om att bygga ut näten, men allt eftersom de sista tomma fläckarna försvinner på den svenska fiberkartan övergår arbetet till förvaltande och utvecklande underhåll. Kommunerna ser samtidigt ökade krav på digitalisering, säkerhet och hållbarhet på både kort och lång sikt. Detta ställer nya krav på både nätägare och leverantörer, som behöver kunna arbeta proaktivt och analytiskt.

– Uppgiften framöver blir att se till att den infrastruktur som byggts de senaste 20–25 åren håller en fortsatt hög standard och är framtids-säkrad. Det kommer att finnas kablar som behöver bytas, säkerheten i näten kan behöva höjas och många kommer att vilja effektivisera och optimera sina nät för att minska både kostnader och klimatavtryck, säger Robin Elmgren.

Eltel och Wexnet har utvecklat samarbetet över tid

Wexnet, som ägs av flera kommuner i Kronobergs län, har samarbetat med Eltel under en längre tid. Från början handlade samarbetet mest om

traditionell utbyggnad av fibernätet, men under åren har det utvecklats till att omfatta både drift, underhåll och utveckling.

– Ett bra avtal och kundrelation baserar sig på ömsesidigt förtroende och respekt, säger Robin Elmgren. Jag upplever att Wexnet är väldigt lyhörda när vi belyser ett problem i nätet och kommer med lösningsförslag. Det kan ofta börja med ett enkelt mejl eller telefonsamtal, men utvecklar sig snabbt till ett eller flera förslag på lösningar. Det finns ofta synergier att uppnå som sparar både tid och pengar för kunden.

Fredrik Johansson, sektionschef för Nät på Wexnet, lyfter flera olika delar i samarbetet med Eltel.

– Vårt samarbete omfattar löpande drift- och underhållsinsatser samt gemensam planering. Arbetet sker med tydliga kontaktvägar, regelbundna avstämningar och uppföljning mot överenskomna kvalitets- och leveransmått, berättar Fredrik.

Helhetstänk ger resultat

Robin Elmgren hoppas att fler stadsnätsaktörer vågar testa att arbeta brett med leverantörer som kan ta ett helhetsgrepp om både löpande daglig service och utveckling för framtiden.

– Ju större nät man har desto mer är det som kan gå sönder eller växa fram till ett problem och där är det viktigt att ha en fältservice som snabbt kan hantera serviceärenden. Men vi kan också arbeta proaktivt med våra kunder och minska kostnaderna över tid. Som exempel bygger vi nya noder åt Wexnet som klarar morgondagens krav på robusthet samtidigt som vi får en grund för

att konsolidera och optimera både kabelnät och hårdvara. Detta leder i sin tur till lägre underhållskostnader och minskad energianvändning, säger Robin.

– Många upplever nog att det är svårt att binda upp sig i långa avtal, eller att man vill behålla flexibiliteten. Men vår erfarenhet är att det långsiktiga perspektivet skapar bättre resultat. Mitt råd är att våga satsa på strategiskt samarbete, vara tydlig med mål och förväntningar och att arbeta kontinuerligt med uppföljning och dialog, avslutar Fredrik.

OM ELTEL

Eltel är den ledande leverantören av kritisk infrastruktur i Norden. Våra 4500 kollegor i Norden, Tyskland och Litauen möjliggör digitalisering och elektrifiering av samhället genom att tillhandahålla tjänster och totalentreprenad för högpresterande kommunikations- och elnät och förnybar energi. Huvudkontoret ligger i Sverige och Eltels aktier är noterade på Nasdaq Stockholm.

År 2024 uppgick den totala omsättningen till 828,7 miljoner euro.

Läs mer på www.eltelnetworks.com

Stadsnätens roll

Ett stadsnät är en lokal eller regionalt etablerad aktör som äger och tillhandahåller en robust och trygg digital infrastruktur. Tack vare stadsnäten är Sverige i dag ett av de länder i världen där störst andel av befolkningen har tillgång till en snabb och modern bredbandsanslutning. Stadsnäten la grunden för det digitala Sveriges framväxt. De är också en förutsättning för Sveriges digitala framtid. De är samhällsnät, värda att värna och viktiga att vidareutveckla.

DE FÖRSTA STADSNÄTEN bildades i början av 90-talet. Målet var att utmana det dåvarande telemonopolet och få i gång fiberutbyggnaden i kommunerna. Fiberkablarna organiserades i stadsnät. Grundprincipen var enkel: Nära nät, offentligt ägda, eller drivna på det offentligas uppdrag, anpassade efter lokalsamhällets förutsättningar och behov, öppna för olika kommersiella leverantörer.

I DAG STÅR det klart att Sverige hade haft både högre priser och färre anslutningar om det inte varit för stadsnäten. När vi blickar framåt är stadsnäten fortfarande ett framgångsrecept. Det är därför viktigt att stadsnäten får behålla sin viktiga roll på den svenska bredbandsmarknaden.

I DAG FINNS det stadsnät i cirka 200 av Sveriges kommuner. Över 90 procent av dem är kommunalt ägda. OECD konstaterar i sin rapport, Development of High speed Networks and the Role of Municipal Networks, att de privata telekombolagen ökar sina investeringar om de drivs på av konkurrens från stadsnäten. De kommunalt ägda stadsnäten tränger alltså inte undan infrastrukturinvesteringar utan driver snarare fram dem. ■

Stadsnäten i korthet:

170

Det finns cirka 170 stadsnät i Sverige, varav cirka 90 procent är kommunala.

200

De öppna stadsnäten är verksamma i närmare 200 av landets kommuner och sammantaget äger de cirka 60 procent av all bredbandsinfrastruktur.

De kommunala stadsnäten är i första hand nätägare och levererar olika grossisttjänster till branschens aktörer.

Stadsnäten i Sverige är sammantaget ...

... den aktör som anslutit flest mobilmaster

... den aktör som byggt ut mest fiber

Fiberoptik utan krångel.

Med över 40 års samlad erfarenhet gör vi det enkelt för företag att köpa fiberutrustning – snabbt, prisvärt och med stort engagemang.

Tellus Fiber levererar rätt utrustning exakt när du behöver den. När andra stänger för dagen svarar vi. Tellus Fiber finns där – varje gång det gäller.

Vi erbjuder:

Leverans av produkter
Rådgivning & nätverksdesign
Test & utvärdering av ny teknologi

Träffa oss på SSNF-dagarna så berättar vi gärna mer!

+46 8 21 82 22
info@tellusfiber.se
www.tellusfiber.se

prysmian

Kablar för varje behov

Branschens viktiga frågor kommande år

Efter snart 17 år på posten som vd för Stadsnätssföreningen så skriver jag nu min sista ledartext för magasinet Stadsnätet eftersom jag valt att sluta till årsskiftet. Det har varit en fantastisk utveckling inom bredbands- och digitaliseringsområdet under dessa år och jag är stolt över att ha fått vara med och bidra till att stadsnäten numera är en viktig del av en samhällsbärande infrastruktur.

DET ÄR LÄTT att bli nostalgisk och ägna sig åt en återblick i mitt läge men jag väljer att spana framåt och belysa några utmaningar de kommande åren.

STADSNÄTEN ÄR EN fantastisk tillgång för Sverige genom väl utbyggda fibernät och lokal förankring som borgat för en gynnsam utveckling för näringsliv, kommun och dess invånare. Men det går inte att stanna vid det, det krävs en vidareutveckling för att klara av den accelererande digitaliseringen med ökande krav på driftssäkerhet, robusthet parallellt med pressade marginaler och en förändrad affär.

VI SER NU hur affärslogiken för bredband stöps om och prispressas alltmer. Det kan möjligen vara så att vi går mot ett internet som blir en allmän tjänst där aktörerna behöver utveckla nya tjänster som skapar ett mervärde för kunden och motiverar dem till att betala för det. Här kommer de traditionella operatörerna få stora utmaningar då de präglas, i mitt tycke, av en fantasilöshet i sin tjänsteutveckling. Nya aktörer som bygger upp affären på delningstjänster kan kanske bli nya stora aktörer.

DEN GRUNDLÄGGANDE fiberinfrastrukturen kommer fortsätta öka i betydelse då de trafikeras med allt fler funktioner och mer strömning samt bära upp en stor del av de radiobaserade näten.

EN AVGÖRANDE FRAMGÅNGSFAKTOR för Stadsnätssverige blir att hitta formerna för ett mer omfattande operationellt samarbete i sin grossistaffär. Flera saker kommer stadsnäten fortsättningsvis klara av att sköta på ett lokalt plan men långt ifrån allt. En lokal närvaro i ett regionalt sammanhang kan ge en bra utväxling som gynnar både det lokala och det regionala. Sådana samarbeten behöver snart bli verklighet i stor skala annars minskar oddsen för att någon större aktör tar över infrastrukturen med den uppenbara risken att inte ha det bästa för lokalsamhällets utveckling.

KOMMUNER OCH REGIONER står inför stora förändringar de kommande åren beroende på olika faktorer som exempelvis kostnadsökningar, kompetensbrist, demografi samt ökande beredskapskrav och

regleringar. Förmågan att ta tillvara på digitaliseringens möjligheter blir avgörande i flera av dessa förändringar så det handlar om att på ett pragmatiskt sätt samla kommuners och regioners resurser för att klara av att leda dem i rätt riktning.

SVERIGE HAR MÅNGA kommuner som är små och som önskar stöd och styrning, något som jag noterat i min löpande dialog med kommunledningar runt om i landet. Det kommer behövas ett ännu större grepp om digitalisering och standardisering där regering och dess olika departement levererar mer omfattande stöd och direktiv. Det är först då som Sveriges negativa digitaliseringstrend kan vändas.

VI SKA VARA glada över den nya digitaliseringsstrategin för Sverige som lanserades strax före sommaren då den är framåtsyftande på ett bra sätt och berör ett stort antal områden i digitaliseringens spår. Den är ambitiös men samtidigt lite svävande på målen.

REGERINGEN BEHÖVER DÄRFÖR bli mer konkret runt sina mål och ambitioner men i sin nuvarande skepnad kommer de sannolikt inte riktigt klara av det beroende på för få resurser och ej tillräckliga mandat. Jag anser att det är ett återkommande problem för Sverige att de politiska partierna inte ägnar tillräckligt engagemang för vår tids största samhällsförändring som sker med digitaliseringens hjälp.

ALLA PARTIER BORDE ha digitaliseringsfrågor bland sina prioriterade frågor, men jag är tveksam till om det verkligen blir så de närmaste åren. Tyskland, som i dagsläget ligger flera år efter Sverige i sin digitalisering, har bildat ett separat digitaliseringsministerium parat med en omfattande budget då den nye förbundskanslern ser dessa frågor som prioriterade. Kommer vi få se en svensk statsminister som inrättar ett eget digitaliseringsdepartement? En öppen men ack så viktig fråga, så arbetet med att påverka politiken måste fortsätta!

STADSNÄTSSFÖRENINGENS ROLL och betydelse ökar i dessa tider av stora förändringar och det känns mycket bra att kunna överlämna en stabil verksamhet med duktiga medarbetare som hela tiden levererar. Det ger vår nya vd goda förutsättningar att axla de nya kommande utmaningar som finns för stadsnäten.

Tack för att jag har fått göra min röst hörd! ■

MIKAEL EK
Vd (till och med 31 december 2025)
Stadsnätssföreningen

FOTO: ADOBE STOCK

SKANDINAVIEN VILL TA TÄTEN I DIGITALISERINGEN

De senaste åren har flera av de skandinaviska länderna tagit steg mot att befästa sin position som ledande inom digital utveckling genom att lansera nya digitaliseringsstrategier. Norge siktar mot att bli världens mest digitala land, med ett tydligt fokus på innovation och digitalt deltagande. Sverige lyfter fram konnektivitet som ett av sina fokusområden i sin strategi, för att både förbättra infrastrukturen och tryggheten i den digitala miljön. Danmark har valt att separera telekom- och digitaliseringsfrågor, med en telekomstrategi som ska säkerställa att alla medborgare får tillgång till grundläggande digital infrastruktur innan 2030.

Läs mer om hur Sverige, Norge och Danmark arbetat på de nästkommande sidorna.

SVERIGES NYA DIGITALISERINGSSTRATEGI:

KONNEKTIVITET PRIORITERAS

I början av sommaren presenterade civilminister Erik Slottner regeringens nya digitaliseringsstrategi som löper mellan 2025 och 2030. Den ersätter både digitaliseringsstrategin och bredbandsstrategin och samlar för första gången hela området i en gemensam plan. Ett av de fem fokusområdena är konnektivitet, där stadsnäten spelar en central roll för att säkerställa en robust och framtidssäker digital infrastruktur i hela landet.

Den nya digitaliseringsstrategin samlar för första gången hela politikområdet i ett gemensamt dokument. Strategin bygger på fem fokusområden: digital kompetens, digitalisering av näringsliv, offentlig förvaltning, välfärd samt konnektivitet. Alla fem områden genomsyras av AI, data

och säkerhet. Tillsammans ska dessa områden skapa förutsättningar för att Sverige ska kunna vara ledande i att använda digitaliseringens möjligheter. Bakgrunden till den nya strategin är behovet av att förena flera separata styrdokument. Tidigare fanns både en digitaliseringsstrategi och en bredbandsstrategi, vilket ofta skapade parallella spår i politiken, menar David Troëng.

– Under arbetets gång stod det klart att det var viktigt att sammanföra de olika digitaliseringsfrågorna i en och samma strategi. Syftet var att tydliggöra statens digitaliseringspolitik och skapa en mer sammanhållen plan framåt, säger David Troëng, departementssekreterare på enheten för digital infrastruktur och säkerhet vid Finansdepartementet, och en av de som varit med och tagit fram den nya strategin.

ARBETET MED KONNEKTIVITETSDelen inleddes redan 2023. Externa aktörer, däribland representanter från branschen, bjöds in för att ge synpunkter och lyfta fram utmaningar. I den tidigare bredbandsstrategin låg fokus framför allt på uppkoppling. Men nu omfattar den nya strategin hela kedjan – från människa

till människa, människa till maskin och maskin till maskin. Det handlar inte bara om nätanslutning, utan hela infrastrukturen för digital kommunikation, menar David Troëng.

– Målen för området är högt satta. Strategin ska säkerställa att konnektivitet finns i hela landet, för både privatpersoner och företag, samtidigt som infrastrukturen blir mer motståndskraftig mot störningar. Det gäller inte bara själva kommunikationsnäten, utan även de digitala tjänster som bygger på dem, säger David Troëng.

FÖR STADSNÄTEN INNEBÄR strategin både möjligheter och ansvar. Som leverantörer av infrastruktur har de en avgörande roll i att säkerställa tillgången till nät med hög säkerhet och tillförlitlighet. Men deras bidrag handlar också om att skapa förutsättningar för andra aktörer, från näringsliv till offentlig sektor, att lyckas med digitalisering.

FRÅGAN OM ROBUSTHET är central, särskilt i ljuset av dagens förändrade säkerhetspolitiska läge. Civilminister Erik Slottner betonar vikten av att alla aktörer, från stora internationella bolag till lokala stadsnät, tar sitt ansvar.

– För att uppnå hög tillförlitlighet och säkerhet behöver alla som tillhandahåller infrastruktur och tjänster för konnektivitet ta sitt ansvar. Alla nätägare från internationella företag, stadsnät till lokala fiberföreningar ska uppfylla de grundläggande säkerhetskraven. Därutöver har regeringen avsatt en planeringsram på 6,75 miljarder kronor till och med 2030 för sektorn elektroniska kommunikationer och post i syfte att ytterligare stärka robusthet, redundans och resiliens i nät och tjänster, säger Erik Slottner.

DET SÄKERHETSPOLITISKA LÄGET i Europa och världen har skärpt kraven på digital infrastruktur. Säkerhet går därför som en röd tråd genom hela strategin, menar Erik Slottner.

– Förmågan att kommunicera och använda digitala tjänster är grundläggande för ett fungerande samhälle. Regeringens målsättning är att den digitala infrastrukturen ska vara motståndskraftig, säker och främja konkurrenskraft, innovation och hållbarhet. Säkerhet genomsyrar digitaliseringsstrategin. I den sätter regeringen upp målsättningar och redovisar delar av de åtgärder som regeringen vidtar. Som exempel sker insatser inom

ramen för Nationella telesamverkan gruppen, en samverkansgrupp mellan näringsliv och offentlig sektor som på regeringens initiativ nu har formaliserats, för att stärka arbetet med cyberförsvar och cyberincidenter, säger Erik Slottner.

SATSNINGAR PÅ ÖKAD resiliens sker också på internationell nivå. Sverige har, menar Erik Slottner, varit drivande i flera EU- och NATO-relaterade initiativ.

– Det sker ett omfattande arbete på EU-nivå med fokus på att öka säkerheten i den digitala infrastrukturen. Sverige driver bland annat på i frågor rörande sjökabelsäkerhet och stärkt cybersäkerhet. Under det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2024 tog Sverige också initiativ till att samla länderna inom Norden och Baltikum för att försöka öka samverkan inom EU och Nato gällande sjökabelsäkerhet, säger Erik Slottner.

EN NYHET i den uppdaterade strategin är att målen inte längre ska ses som statiska eller bundna till ett visst årtal. Post- och telestyrelsen, PTS, får i uppdrag att löpande följa utvecklingen av både utbud och behov. På så sätt kan regeringen anpassa

målsättningar över tid, snarare än att de uppdateras i stora sjok vart tionde år. För stadsnäten innebär detta att deras insatser och erfarenheter kommer bli viktiga för att forma framtidens mål.

– Det är viktigt att vi i Sverige har en systematik i uppföljningen av konnektivitet. Behovsbilden förändras, och därför måste vi kunna justera målsättningarna när det behövs. På så sätt kan strategin förbli relevant över tid, konstaterar David Troëng.

DIGITALISERINGSSTRATEGIN ÄR MER än ett styrdokument, den är en riktning för Sveriges digitala framtid. För stadsnäten innebär den både en bekräftelse på deras betydelse och ett åtagande att fortsätta leverera robust och säker infrastruktur.

– Med en sammanhållen strategi, tydliga målsättningar och starkare fokus på säkerhet blir stadsnäten en avgörande del i att bygga det digitala Sverige, från lokala fiberföreningar till nationell och internationell nivå, avslutar David Troëng. ■

JOHANNA STAVEGREN
Stadsnätsföreningen

”Regeringens målsättning är att den digitala infrastrukturen ska vara motståndskraftig, säker och främja konkurrenskraft, innovation och hållbarhet.”

Erik Slottner

Norge vill bli ett av världens mest digitaliserade länder till 2030

I september 2024 presenterade Norge sin nya digitaliseringsstrategi med fem förutsättningar, fem prioriterade insatsområden och över 120 initiativ. Strategin markerar ett skifte från fokus på offentlig sektor till ett helhetsgrepp som omfattar näringsliv, säkerhet, infrastruktur och barns digitala vardag med målet att 2030 vara ett av världens mest digitaliserade länder.

Norges strategi fokuserar på modernisering av offentlig sektor, näringsutveckling och innovation, digital kompetens och inkludering, trygg och motståndskraftig digital infrastruktur samt grön och digital omställning. Dessa mål ska förverkligas genom cirka 120 initiativ. Enligt Timothy Szlachetko, avdelningsdirektör på avdelningen för digitaliseringspolitik vid det norska Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, är det preciserat i den norska regeringens digitaliseringsstrategi att digitalisering inte är ett mål i sig, utan ett verktyg för att uppnå bredare samhällsnytta

– Digitalisering är vårt främsta verktyg för att stärka välfärden, möta klimatutmaningar, hantera en åldrande befolkning och skapa jämlik resursfördelning, som framgår i digitaliseringsstrategin, säger Timothy Szlachetko.

NÄR STRATEGIN TOGS fram var Timothy Szlachetko projektledare. Då låg digitaliseringsfrågorna under ett större departement, men i takt med ökad betydelse inrättade regeringen ett eget digitaliserings- och förvaltningsdepartement med en minister. Detta för att stärka samordningen av digitaliseringspolitiken.

– Det är för att stärka fokuset på digitali-

Timothy Szlachetko.

sering och samordna arbetet över hela regeringen och samhället i stort, berättar Timothy Szlachetko.

NORGE RANKAS i dag som världens fjärde mest digitaliserade land enligt OECD:s digitala jämförelser, men siktar på toppen till 2030. Bland initiativen finns satsningar på kompetensförsörjning, AI, motståndskraftig infrastruktur och datadelning. Cirka 96 procent av befolkningen har redan tillgång till gigabitbredband, och målet är minst 1 Gbit/s till alla hushåll och företag senast 2030, samma mål som Sverige.

– Vi har en stark digital och fysisk infrastruktur, med cirka 96 procent av befolkningen uppkopplade med minst 1 Gbit/s. De mest avlägsna platserna återstår, men regeringen har som mål att alla ska ha minst 1 Gbit/s till 2030, säger Timothy Szlachetko.

SÄKERHET ÄR EN grundpelare i strategin. Regeringen ska stärka den nationella digitala säkerheten och beredskapen så att kritiska samhällsfunktioner och grundläggande nationella funktioner säkras. För att minska sårbarheten sprids riskerna genom att undvika beroende av enskilda leverantörer och skapa en robust, diversifierad infrastruktur. Parallellt tas tydliga planer fram för hur samhället snabbt och effektivt ska hantera digitala störningar.

– Vi måste vara redo för det oförutsedda. Det handlar inte bara om att hantera kriser när de uppstår, utan också om att förebygga dem genom nära samarbete mellan flera departement. Det samarbetet öppnar upp nya möjligheter och stärker vår beredskap och arbetet i stort att utveckla vårt lands digitalisering, säger Timothy Szlachetko. ■

JOHANNA STAVEGREN
Stadsnätsföreningen

Utbyggnad i fokus när Danmark presenterar ny telekomstrategi

Danmark växlar upp. Med en ny telekomstrategi i ryggen siktar landet på att nå de allra sista hushållen med välfungerande bredband – en utmaning som kräver både uthållighet och samarbete mellan olika aktörer. Strategin omfattar inte bara utbyggnad, utan fokuserar också på att stärka cybersäkerheten, skydda särskilt utsatta grupper mot digitala svindlerier och främja en mer hållbar digital infrastruktur för framtiden.

Den nya strategin sträcker sig fram till 2027 och är resultatet av ett samarbete mellan olika myndigheter och aktörer i Danmark, men där Danmarks digitaliseringsmyndighet står som avsändare av strategin. Danmarks bredbandsutveckling skiljer sig på flera sätt från Sveriges. I Danmark har marknaden och energibolagen ett större ansvar för

investeringarna, medan det i Sverige är mer lokalt förankrat. Henrik Kjær är chefskonsult på Danmarks digitaliseringsmyndighet och en av de personer som arbetat fram den nya telekomstrategin.

– Den nya telekomstrategin har flera ben, men huvudfokuset skulle jag säga är att slutföra den kvarvarande utbyggnaden. Ett annat centralt område handlar om att skydda medborgarna mot digitala svindlerier, särskilt äldre, och att göra infrastrukturen säker och robust, berättar Henrik Kjær.

I JYLLAND, på Fyn och på övriga delar av Själland har lokala regionsägda elbolag drivit fiberutbyggnaden, då de inte har något vinstintresse utan velat säkerställa fiberanslutning för sina ägare och för befolkningen. Runt Köpenhamn har etablerade operatörer tagit ansvar för utbyggnaden, med mål att nå omkring en miljon abonnenter mot slutet av 2020-talet. Utmaningen kvarstår däremot i de områden runt Köpenhamn exempelvis där varken marknaden vill investera eller energibolag finns, vilket gör det till ett prioriterat fokusområde för den nya strategin, särskilt då offentliga medel är begränsade. I strategin räknas en adress som ansluten om den har

minst 600 megabit via mobilt nät eller 100 megabit via fibernät, DSL, COAX eller FWA.

– För de som bor i de mest avlägsna områdena är tillgång till snabbt internet helt avgörande. Det påverkar arbete, utbildning och möjligheten att delta i samhället på lika villkor. Just här måste vi lägga mest energi och hitta kreativa lösningar, säger Henrik Kjær.

TROTS UTMANINGARNA RÄDER optimism. Danmark har en välutbyggd digital infrastruktur och ligger på runt 98 procent i hela landet, likt Sverige. Med den nya strategin hoppas man kunna ta nästa steg – att göra nätet både mer robust, mer inkluderande och säkra digital trygghet för alla medborgare.

– Det är stort politiskt fokus i Danmark att alla ska ha tillgång till en stabil, säker och hållbar uppkoppling. Många skulle säga att uppkoppling är i dag lika självklar som vatten och energi, och politiken prioriterar frågan högre på dagordningen. Strategin gäller till 2027 och kommer då att utvärderas, säger Henrik Kjær. ■

JOHANNA STAVEGREN
Stadsnätsföreningen

STADSNÄTSFÖRENINGENS NYA VD

ELIN BERTILSSON

vill lyfta andra i sitt ledarskap

När Mikael Ek efter 17 år lämnar rollen som Stadsnätets förste vd tar Elin Bertilsson över stafettpippen. Med erfarenheter från EU-projekt i Bryssel, en bakgrund i telekombranschen och de senaste åren som stadsnätetschef i Karlstad vill hon kombinera affärskompetens med lokal förankring. För henne handlar ledarskap om att lyfta andra och att rusta branschen för en tid av fortsatt utbyggnad, digitalisering och nya utmaningar.

Elin Bertilsson är marknadsekonom i grunden och började sin karriär med större internationella EU-projekt, vilket tog henne till Bryssel och projekt i bland annat Värmland. Därifrån gick vägen vidare in i telekombranschen via broadcasting på Telenor, där hon arbetade med innehåll och immateriella rättigheter för den nordiska marknaden.

– Jag arbetade mycket med ekonomi, projekthantering och förhandlingar. Det blev många resor, men också en erfarenhet som gav mig förståelse för både teknik, affär och helheten i branschen, berättar Elin Bertilsson.

EFTER FLERA ÅR med internationella uppdrag valde hon att återvända närmare familjen i Karlstad. Där tillträdde hon som stadsnätetschef vid en tidpunkt då stadsnätet stod inför ett strategiskt kliv upp i värdekedjan och skulle börja drifva aktiv utrustning. Hafsteinn Jonsson, en nyckelperson i utbyggnaden av fibernätet i Karlstad, fick henne att börja på stadsnätet.

– Karlstad behövde stöd med avtal och rättigheter från operatörer, vilket låg väl inom mitt kompetensområde. Trots att jag fortfarande är relativt ny inom stadsnätbranschen medför min bakgrund att jag har förmågan att se helheten. I slutändan handlar det alltid om kunden. Kunden vill inte ha en fibertråd, de vill ha innehåll som fungerar, med rätt kvalitet och pris. Det var en kompetens jag fick stor nytta av hos Karlstads stadsnät, säger Elin Bertilsson.

EFTER FLERA ÅR med Karlstad stadsnät kände Elin Bertilsson sig redo för nästa steg: att bli Stadsnätets förste vd. Att ta över efter Mikael Ek, som varit föreningens förste vd i 17 år, innebär både ett stort ansvar och en möjlighet att föra stafettpippen vidare, berättar Elin Bertilsson.

– Att ta över efter Mikael är förstås ett stort ansvar. Han har byggt en stabil och stark branschförening, och min roll blir att både förvalta det som fungerar och utveckla föreningen framåt, säger Elin Bertilsson.

VID ÅRSSKIFTET TILLTRÄDER Elin Bertilsson som Stadsnätets förste vd. Hon lämnar då sin tidigare roll som föreningens ordförande. När rollen utlystes var det ingen självklarhet att hon skulle söka vd-rollen, men efter att ha funderat ordentligt bestämde hon sig ändå för att ta steget.

– Jag har följt Stadsnätets förening på nära håll länge och den vision föreningen har för Sveriges stadsnät. I våras när rollen som ny vd utlystes resonerade jag länge om det var rätt av mig att söka, men till slut drog jag slutsatsen att med min bakgrund, de medarbetare som finns på plats på föreningens kansli samt alla engagerade medlemmar, har jag förutsättningar att axla uppdraget som föreningens nya vd, berättar Elin Bertilsson.

”Min roll blir att både förvalta det som fungerar och utveckla föreningen framåt.”

HUR VILL HON då leda Stadsnätets förening när hon tar vid runt årsskiftet? Mycket handlar i början om att lyssna och skapa förståelse. Hon beskriver sitt sätt att leda som tillåtande och ödmjukt, med stort fokus på delegering och att lyfta fram medarbetarnas styrkor.

– Ledarskap är egentligen enkelt. Det handlar aldrig om en själv, utan alltid om att lyfta andra. Jag ser en vd:s roll som att skapa förutsättningar för organisationen och tydliggöra riktningen. När alla förstår helheten kan de också fatta egna beslut som leder mot samma mål, säger Elin Bertilsson.

TRANSPARENS ÄR OCKSÅ ett centralt ledord i Elin Bertilssons ledarskap. När något inte

fungerar beror det sällan på ovilja, utan oftare på bristande förutsättningar, menar hon. Hon betonar vikten av att som ledare skapa tydliga strukturer, kommunicera öppet och ge medarbetarna de verktyg och resurser som behövs för att lyckas.

– Alla vill göra sitt bästa, men har kanske inte alltid alla verktyg eller den information som behövs för att fatta rätt beslut. Därför är det viktigt att inte tolka frågor och påpekanden som motstånd, utan som en vilja att förstå och bidra, säger Elin Bertilsson.

”Det är viktigt att inte tolka frågor och påpekanden som motstånd, utan som en vilja att förstå och bidra.”

SOM NY VD ser Elin Bertilsson en bransch i förändring. Många tror att fiberutbyggnaden är färdig, men det är tydligt att mycket arbete återstår.

– Vi behöver fortsätta bygga och informera för att nå hela vägen ut. Samtidigt måste vi behålla kunderna och driva digitaliseringen framåt, både för samhället i stort, för kommunerna och för välfärdstjänster som skolor, vård och omsorg, säger Elin Bertilsson.

HON PEKAR OCKSÅ på flera hot mot stadsnäten framåt, bland annat ökade regleringar som kan begränsa verksamhetens flexibilitet, en svagare kommunekonomi som gör det svårare att finansiera nya investeringar samt ett generationsskifte där branschen behöver tillföra ny kompetens, inte bara teknisk erfarenhet av att bygga näten utan även affärskompetens, för att kunna drifva och utveckla näten långsiktigt.

– Branschen har länge varit skicklig på att bygga, men nu krävs mer affärskompetens för att kunna drifva och utveckla näten på lång sikt för att skapa samhällsnytta. Målet framåt är att Stadsnätets förening ska fortsätta vara en samlande kraft för Sveriges stadsnät, där vi stöttar föreningens medlemmar och visar vilken samhällsnytta de gör för sina kommuninvånare och ägare, avslutar Elin Bertilsson. ■

JOHANNA STAVEGREN
Stadsnätets förening

David Lindström.

Joanna Granström.

AC-Net växlar fokus från fiberutbyggnad till robust samhällsnät

Efter decennier av intensiv fiberutbyggnad står landets stadsnät och klusterbolag inför en ny era. Tyngdpunkten förskjuts från utbyggnad till drift, förvaltning och vidareutveckling av de nät som redan etablerats. Samtidigt ställer det förändrade säkerhetspolitiska läget nya krav på robusta och säkra kommunikationsnät, vilket gör att driftsäkerhet och redundans blir allt viktigare. I Västerbotten positionerar sig AC-Net, ett av Sveriges äldsta affärskluster, för att möta dessa utmaningar med en strategi som nu växer fram.

Klusterbolaget AC-Net bildades i Umeå 1997 med uppdraget att leverera kommunikationstjänster till sina ägarkommuner och Region Västerbotten. Det har omfattat allt från interna kommunikationstjänster mellan kommunerna till internetförsörjning och tillgängliggörande av nätet för operatörer och tjänsteleverantörer. Med åren har verksamheten utvecklats till en strategisk samverkansplattform för regionens kommunala stadsnät och fungerar i dag både som leverantör och som företrädare gentemot nationella aktörer.

– Från att ha varit en intern leverantör har vi utvecklats till en partner för att stärka både verksamhet och affärer. I dag handlar det mer om drift, robusthet och långsiktighet än om att bygga nytt, därför har vi på AC-Net valt att arbeta fram en ny strategi för bolaget, säger David Lindström, vd på AC-Net.

STRATEGIARBETET PÅGÅR och väntas vara klart under nästa år. Joanna Granström, som ansvarar för utveckling och kundrelationer inom regionen och stadsnäten, framhåller att strategin är under skapande men att riktningen är tydlig.

– Vi arbetar med målsättningar inom drift och underhåll, kompetensförsörjning, finansiering och medborgarnytta. Det handlar både om att säkra spetskompetens och om att bygga upp en stabil bemanning. Samtidigt behöver vi investera i robusta system och processer som ger kontroll och långsiktighet. Strategin omfattar även åtgärder för ökad driftsäkerhet och redundans, men fokus ligger på att skapa ett nät som fungerar stabilt och effektivt för både kommuner, regionen och medborgarna, säger Joanna Granström.

EN VÄXANDE UTMANING som den nya strategin kommer att adressera är att delar av det befintliga fibernätet inte längre håller måttet när kraven på kapacitet ökar. Förnyelse och investeringar i kritisk infrastruktur blir därför nödvändiga. Historiskt har statliga bidrag varit viktiga för utbyggnaden, men framöver måste resurserna användas på ett sätt som stärker nätets kapacitet och stabilitet på lång sikt.

– För att möta det behöver vi utveckla nya finansieringsmodeller som möjliggör både investeringar i kritisk infrastruktur och en långsiktig drift som stärker hela regionen, säger David Lindström.

DEN NYA STRATEGIN kommer att ge AC-Net tydliga verktyg för att möta både tekniska och organisatoriska utmaningar, stärka driften, säkra kompetensförsörjningen och förbättra nätets tillgänglighet. Genom att koppla arbetet till den

nationella digitaliseringsstrategin och den regionala bredbandsstrategin blir AC-Net redo att ta nästa steg – från att bygga nät till att förvalta och utveckla en kritisk del av samhällsinfrastrukturen.

– Vår strategi handlar om att ha en väl-fungerande digital infrastruktur för medborgarna. Genom stabil drift och långsiktig planering vill vi skapa en digital infrastruktur som står stark oavsett utmaningar, säger David Lindström.

FRAMÅT BLIR BEHOVET av ett nät som fungerar helt utan avbrott alltmer avgörande. Kommunernas tekniska förvaltningar, regionens sjukvård, socialförvaltning och äldreomsorg är exempel på samhällskritiska verksamheter som i dag är helt beroende av digitala leveranser. Även vardagliga funktioner som kommunikation, medborgarservice och tillgång till digitala tjänster förutsätter att nätet alltid fungerar. Här menar David Lindström att det finns ett särskilt ansvar för klusterbolag och stadsnät som förvaltar infrastruktur och kan garantera tillgänglighet i hela regionen.

– Det finns ingen annan aktör som kan ta det här ansvaret. Vi förlitar oss alltmer på den digitala infrastrukturen och kraven kommer bara att öka. Vår roll är att säkerställa att nätet står starkt i alla lägen och ytterst handlar det om att trygga medborgarnas vardag, säger David Lindström. ■

JOHANNA STAVEGREN
Stadsnätsföreningen

”Vår roll är att säkerställa att nätet står starkt i alla lägen och ytterst handlar det om att trygga medborgarnas vardag.”

David Lindström

En cirkulär verksamhetsmodell för ett livskraftigt och sammankopplat Västerbotten.

SISG – NYCKELFUNKTION I STADSNÄTENS KRISBEREDSKAP

Vid en kris är det avgörande att ha en gemensam lägesbild. Det gör det möjligt att göra rätt prioriteringar, begära stöd från andra stadsnät, telekomaktörer och myndigheter samt samordna insatser effektivt. Här spelar Stadsnätens infrastruktursamverkansgrup, SISG, en central roll. Men vad innebär SISG och varför kom funktionen till?

SISG är en stabsfunktion som aktiveras vid allvarliga händelser eller krissituationer. Funktionen har i uppdrag att samordna stadsnätens arbete, samla in information, analysera situationen och bidra till att åtgärder sätts in så snabbt och effektivt som möjligt. Syftet är att minimera avbrottsstider, säkerställa tillgång till elektronisk kommunikation och bidra till att samhällskritiska funktioner kan upprätthållas.

SISG UTGÖR EN viktig del av Post- och telestyrelsens, PTS, samverkansstruktur för krisberedskap inom elektronisk kommunikation och fungerar som länk mellan stadsnäten och den Nationella telesamverkansgruppen, NTSG, ett forum där operatörer, myndigheter och övriga aktörer inom telekombranschen samarbetar. Varje stadsnät som är medlem i Stadsnätsföreningen ingår automatiskt i SISG.

VID EN KRIS samlar SISG in information från stadsnäten och skapar lägesbilder på lokal, regional och nationell nivå. Denna information rapporteras till NTSG, som sammanställer en övergripande nationell lägesbild. PTS sammanställer

informationen och för vidare till berörda myndigheter och till Regeringskansliet. Informationsflödet är avgörande för att myndigheterna ska kunna fatta snabba och välgrundade beslut.

FÖR ATT SKAPA en fungerande struktur och möjliggöra effektiv hantering av information och insatser har SISG organiserats i tre nivåer: en central stab, en klusterstab och sex geografiska kluster. SISG-staben består av representanter från Stadsnätsföreningens kansli och ansvarar för att utveckla strukturen, samordna övningar, säkerställa rutiner och representera stadsnäten i den nationella samverkansgruppen NTSG.

KLUSTERANSVARIGA UTGÖRS AV ett antal stadsnätsrepresentanter som åtagit sig en utpekad roll i SISG-klusterstab. Klusteransvariga utgör en länk mellan SISG-stab och stadsnäten för lägesrapportering och är rådgivande gällande kommunikation och koordinering vid händelse av kris. De ansvarar för att koordinera kommunikationen inom respektive kluster, skapa en regional lägesbild och stödja stadsnäten i det operativa arbetet.

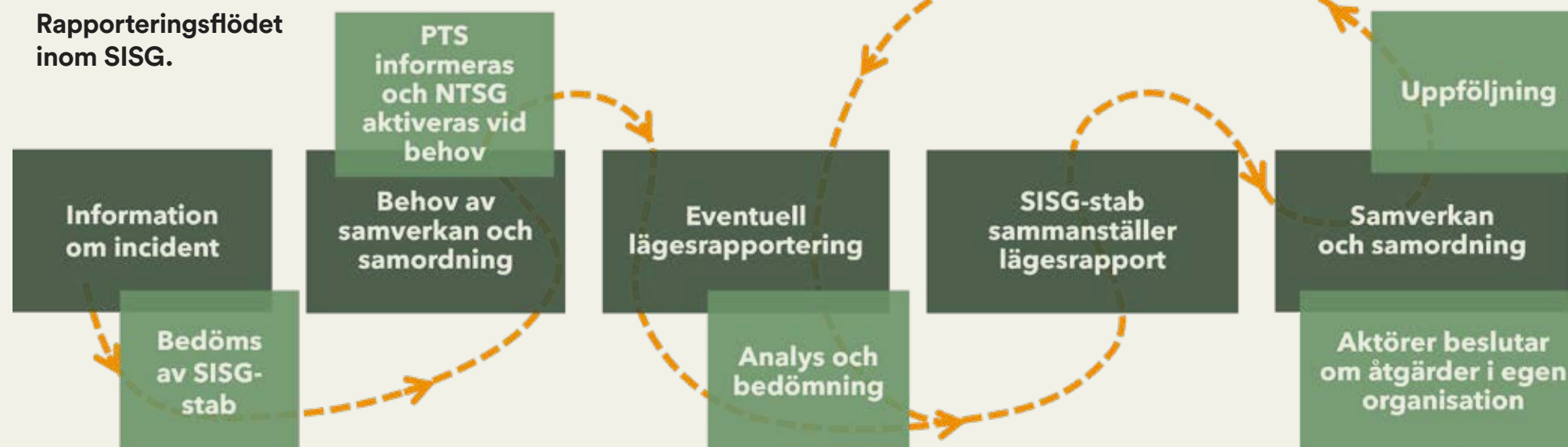
DE SEX KLUSTREN är geografiskt uppdelade i Norra, Mellersta, Östra, Sydöstra, Västra och Södra Sverige. Klusterindelningen gör det möjligt att aktivera endast de delar av SISG som berörs av en händelse, till exempel vid en storm eller översvämning, och därmed undvika att belasta stadsnät som inte är direkt drabbade.

FÖR ATT SAMLA och strukturera information använder SISG det digitala krishanteringsverktyget CRISIS. Här kan enskilda stadsnät rapportera sina lokala lägesbilder, som sedan sammanställs till en klustergemensam lägesbild av klusterstaben. Denna vidarebefordras till SISG-staben. På så sätt byggs en tillförlitlig och aktuell bild av läget upp, som kan ligga till grund för både operativa beslut och strategisk samordning. Det skapar även en tydlig struktur för kommunikation mellan stadsnäten, Stadsnätsföreningen och övriga berörda aktörer i samhället.

ARBETET PÅGÅR HELA tiden för att stärka telekomsektorns förmåga – genom övningar, utbildningar och förbättrade rutiner. Ett viktigt mål inom SISG är att varje stadsnät ska veta sin roll och sina uppgifter om en allvarlig händelse inträffar. SISG bidrar till att göra stadsnäten både tekniskt robusta och organisatoriskt förberedda – en viktig del av Sveriges totalförsvar för digital kommunikation. Arbetssättet inom SISG utvecklas ständigt för att möta nya behov och krav.

CARINA COHEN
Stadsnätsföreningen

Rapporteringsflödet inom SISG.

Samverkan för digital utveckling

Tillsammans med stadsnäten i Norrbotten skapar vi förutsättningar för digital utveckling. Stabil uppkoppling, hög säkerhet, hållbarhet och samhällsnytta i hela länet.

För våra ägare och tillsammans med våra ägare.

itn
IT NORRBOTTEN
MAKE PROGRESS POSSIBLE

Övningar i CRISIS stärker stadsnätens krisberedskap

Stadsnätsföreningens övningar i krishanteringsverktyget CRISIS är en viktig del av det förberedande arbetet inom SISG. Syftet med övningarna är dels att testa de kommunikationsvägar som är tänkta att användas vid en kris, dels att stärka stadsnätens förmåga att använda verktyget CRISIS. Övningarna ger också deltagarna möjlighet att öva på sina roller och uppgifter inom SISG-organisationen, och bidrar därmed till att höja beredskapen inför allvarliga händelser.

Under våren bjöd Stadsnätsföreningen in alla stadsnät till en nationell övning i CRISIS. ElmNet och Årjängs Nät var några av de stadsnät som deltog.

Svetlana Volkova.

SVETLANA VOLKOVA ÄR verksam hos stadsnätet ElmNet i Älmhult där hon arbetar som säkerhetsansvarig. Under sina tio år hos stadsnätet har hon hunnit axla flera olika roller – något som hör till vardagen i en mindre organisation. De senaste två åren har hon dock haft ett tydligt fokus: säkerhet och krisberedskap. Det innebär bland annat att det är hon som ansvarar för rapportering i CRISIS, tillsammans med en kollega som fungerar som backup.

I VÅRAS DELTOG Svetlana i den nationella övningen i CRISIS, en övning hon upplevde som både lärorik och praktisk.
– Övningen gav mig en helt annan förståelse för hur rapporteringen fungerar i CRISIS. Särskilt värdefullt var att

få öva på hela kedjan i rapporteringsprocessen – från att fylla i objektkortet vid en polisanmälan till att skapa en åtgärdsplan och samtidigt säkerställa att rätt underlag finns tillgängliga internt, berättar Svetlana Volkova.

EN ANNAN UPPSKATTAD del i övningen var möjligheten att i efterhand ta del av alla klustersammanställningar, något som gav inblick i hur andra stadsnät rapporterat och vilka utmaningar de stod inför.
– Klustrens sammanställningar bidrog till en tydligare bild av hur den egna rapporten används i ett större sammanhang, betonar Svetlana Volkova.

SVETLANA DELTOG ÄVEN i den tidigare nationella övningen som genomfördes inom ramen för Telö24. Men den gången, upplevde hon, var det mer fokus på att rapportera behov och resurser.

– Övningarna skiljde sig åt vilket jag tycker är bra. De har gjort att jag känner mig tryggare i rollen inom SISG, samtidigt som det tydliggjort hur viktigt det är att fortsätta öva i verktyget – dels för att upptäcka utvecklingsbehov, dels för att få arbets-sättet att fungera så smidigt som möjligt när det verkligen gäller, säger Svetlana Volkova.

Annelie Pettersson.

ANNELIE PETTERSSON ÄR avdelningschef för Fiber på Teknik i Väst och uttyrd som vd till både Årjängs Nät och Arvika Kommunnät. Som ansvarig för rapporteringen i CRISIS medverkade hon vid övningen som genomfördes i våras.

ÖVNINGEN VAR BÅDE realistisk och lärorik, berättar Annelie. Den gav en tydligare bild av hur rapporteringsrutiner och krishanteringsprocessen fungerar i praktiken. Hon framhåller också värdet av att se sin egen roll i ett större sammanhang:
– Det handlar inte bara om den egna organisationen. Samarbetet med andra stadsnät och de gemensamma klustersammanställningarna gav en stark känsla av samhörighet.

UNDER ÖVNINGEN FICK deltagarna tänka igenom olika scenarier och beslutsprocesser, identifiera tänkbara problem och öva på att agera utifrån dem.

– Det blev tydligt vilka uppgifter en rapport bör innehålla, som tidpunkt, plats och relevanta observationer – och hur viktigt det är med interna dokument och rutiner, säger Annelie Pettersson.

BARA NÅGRA DAGAR senare inträffade ett sabotage i Arvika där fiber till samhällsviktig verksamhet påverkades.

– Den kunskap och de rutiner vi tränade på under övningen kunde vi nu använda direkt. Det gjorde stor skillnad för hur personalen hanterade den skarpa händelsen, avslutar Annelie Pettersson. ■

CARINA COHEN
Stadsnätsföreningen

FOTO: ADOBE STOCK

Utbildningar i krishantering

för energibranschen och sektorn för elektronisk information

Företag i våra branscher har ett stort ansvar för att verksamheten fungerar även i en kris.

När din organisation är utbildad och tränad, blir krishantering effektivare, konsekvenserna lindrigare och återhämtningen snabbare.

Det som gäller. När det gäller.

Kunskap skapar trygghet!

energiforetagen.se/krishantering

VERBAND KOMMUNALER UNTERNEHMEN: Lokala aktörer nyckeln till Tysklands digitala framtid

I Tyskland är det kommunerna som driver fiberutbyggnaden. Organisationen Verband kommunaler Unternehmen, VKU, samlar över 1 600 medlemsföretag inom energi, vatten, avfallshantering och digital infrastruktur. Många av organisationens medlemmar är kommunala pionjärer som bygger i områden där privata operatörer inte sett någon lönsamhet.

Våra medlemmar är ofta de första som investerar där andra aktörer inte ser någon affärsmöjlighet. På så sätt bidrar de till att hela

landet får tillgång till digital infrastruktur, berättar Anna Sophie Kirchmayr, Policy Advisor vid VKU:s Brysselkontor.

MEN DE LOKALA stadsnätens arbete utmanas av Deutsche Telecoms dominerande marknadsställning och bristen på effektiv reglering. Problemet uppstår när mindre aktörer planerar utbyggnad och den dominerande aktören i efterhand annonserar parallell utbyggnad i samma område. Detta skapar osäkerhet kring investeringarna och riskerar att bromsa utbyggnaden i områden som annars skulle få fiber snabbare.

– När en dominerande aktör strategiskt annonserar utbyggnad enbart för att blockera mindre aktörer snedvrids konkurrensen och utbyggnaden försenas, säger Anna Sophie Kirchmayr.

SAMTIDIGT STÅR TYSKLAND inför en omfattande koppar-till-fiber-migration, när de gamla kopparnäten ska ersättas av modern fiberinfrastruktur. VKU ser denna övergång som en unik möjlighet att skapa rättvis och långsiktig konkurrens, men bara om alla aktörer ges samma tekniska och ekonomiska villkor.

EN ANNAN CENTRAL fråga gäller tillgången till moderna grossisttjänster inom mobil-kommunikation. Kommunala aktörer behöver kunna erbjuda attraktiva paket som kombinerar fiber- och mobiltjänster, men

det kräver en reglerad och rättvis åtkomst till dessa tjänster, menar Anna Sophie Kirchmayr.

VKU ÄR ENGAGERAT i Tysklands strategi att ersätta kopparnäten med fiber och följer noga debatten om en ny lag som berör anslutningen av flerbostadshus. Detaljerna kring lagens utformning och dess konsekvenser är fortfarande under diskussion. Målet är att förhindra att dominerande aktörer utnyttjar lagen eller sin marknadsmakt för att ta över flerfamiljshusmarknaden och tränga undan mindre nätbolag. Genom CEDEC, där både VKU och Stadsnätetsföreningen ingår, driver man på arbetet att EU:s Digital Networks Act ska främja rättvis konkurrens på näten snarare än mellan näten. EU-regleringen måste, enligt Anna Sophie Kirchmayr, också bidra till att bryta upp de nationella monopolen på lång sikt och ge lokala aktörer stabila förutsättningar för att investera i framtidens digitala infrastruktur.

– Digitalisering är ett infrastrukturprojekt som bara kan lyckas om lokala aktörer får rätt förutsättningar. Sedan måste digital infrastruktur byggas underifrån, med respekt för lokala förutsättningar. Det är enda sättet att säkra både konkurrens och kvalitet, avslutar Anna Sophie Kirchmayr. ■

LOUISE THORSELIUS
Stadsnätetsföreningen

Anna Sophie Kirchmayr.

CEDEC vill se lokal anpassning i EU:s arbete med Digital network act

Stadsnätens kärnfrågor hanteras i allt högre grad på EU-nivå. Det gör att Stadsnätetsföreningen är mer aktiv än någonsin i det europeiska påverkansarbetet. Sedan flera år är föreningen medlem i CEDEC, European Federation of local energy companies, en organisation som spelar en växande roll i EU:s digitala politik. Mikael Ek, vd på Stadsnätetsföreningen, berättar om CEDEC:s fokus under 2025.

CEDEC representerar över 2 000 lokala och regionala energibolag i elva länder, främst offentliga. Tillsammans når de omkring 100 miljoner kunder med el och energitjänster. Digital infrastruktur har blivit allt viktigare – närmare 40 procent av medlemmarna driver också bredbandsverkssamhet. Med lång erfarenhet av EU-frågor är CEDEC ett inflytelserikt påverkansorgan i Bryssel, med stark närvaro i dialogen med EU-kommissionen och parlamentet.

– CEDEC:s arbete är viktigt för att både lokala och regionala nätverksaktörer ska få genomslag i Bryssel. De flesta medlemsländer har liknande utmaningar som Sverige, vilket gör samarbetet inom CEDEC särskilt värdefullt, berättar Mikael Ek.

EN AV DE mest centrala frågorna under 2025 är Digital Networks Act, DNA, ett lagpaket som ska stärka och framtidssäkra Europas digitala infrastruktur.

– DNA påverkar hela ekosystemet av nättjänster. Det gäller hur nät byggs, drivs och samverkar samt hur konkurrensen ska säkras långsiktigt. Vi vill att alla typer av aktörer får plats, inte bara de största operatörerna, säger Mikael Ek.

Mikael Ek.

CEDEC HAR TAGIT fram ett gemensamt ställningstagande kring DNA med nio principer. Organisationen lyfter bland annat behovet av långsiktig konkurrens, stöd till lokala nät, och att undvika parallell utbyggnad där fungerande infrastruktur redan finns. Viktigt är också en öppen och rättvis grossistmarknad där även mindre aktörer ges lika villkor.

EN VIKTIG DEL i arbetet, menar Mikael Ek, handlar också om att säkerställa att lagstiftningen fungerar i praktiken i alla medlemsländer, oavsett marknadens storlek eller landets mognadsgrad.

– En central del i vårt påverkansarbete är att den nya lagstiftningen måste ta hänsyn till medlemslänarnas olika förutsättningar och mognadsnivåer. Det måste finnas utrymme för anpassningar där välfungerande nationella modeller redan finns, det är särskilt viktigt för att värna den svenska stadsnätmodellen, säger Mikael Ek.

VIDARE LYFTS INTEROPERABILITET – alltså att olika nät, system och tjänster ska fungera tillsammans, oavsett teknik eller leverantör. Det är en förutsättning för att mindre aktörer ska kunna konkurrera på lika villkor. Även starkt dataskydd och hög cybersäkerhet lyfts som avgörande i utvecklingen av framtidens digitala samhälle.

– Det är avgörande att vi får en lagstiftning som speglar verkligheten i hela Europa, inte bara för de största operatörerna. Vi behöver lagar som främjar mångfald, säkrar tillgång till infrastruktur och ger lokal förankring ett reellt värde. Lokalt engagemang och rättvisa spelregler är viktiga nycklar till att ett digitalt samhälle håller ihop, avslutar Mikael Ek. ■

JOHANNA STAVEGREN
Stadsnätetsföreningen

Nu kan alla stadsnätsmedlemmar få stöd av Telekområdgivarna

Från och med den 1 juli 2025 är Stadsnätsföreningen officiell samverkanspartner till Telekområdgivarna. Därmed omfattas föreningens stadsnätsmedlemmar av Telekområdgivarnas kostnadsfria och opartiska rådgivning i konsumentrelaterade frågor. Tidigare var vissa stadsnät anslutna individuellt, men genom den nya samverkansmodellen omfattas nu samtliga medlemmar tack vare Stadsnätsföreningens inträde.

Telekområdgivarna är en fristående organisation som erbjuder oberoende vägledning i frågor som rör bredband, telefoni och tv. Organisationen har ett tydligt uppdrag: att verka för en rättssäker och välfungerande marknad där konsumenternas rättigheter säkerställs. Verksamheten finansieras av branschen via TechSverige och i praktiken fungerar de som en neutral part mellan operatörer, stadsnät, myndigheter och konsumenter – ett kunskapsnav och en

plattform för samverkan. Målet är att minska antalet tvister, höja kunskapsnivån och stödja en marknad som gynnar alla parter, menar Stephan Guiance, vd på Telekområdgivarna. – Vi ger opartisk rådgivning till både konsumenter och operatörer, och vårt fokus ligger på frågor som rör konsumenträtt och gällande lagstiftning. Det är viktigt att betona att vi inte företräder någon part, vårt uppdrag är att stå på konsumentens sida, men med respekt för en fungerande marknad, säger Stephan Guiance.

Stephan Guiance.

VARJE ÅR HANTERAR organisationens jurister omkring 10 000 till 12 000 ärenden. Det kan handla om oenigheter kring fakturor, avtalstolkningar, bindningstider eller frågor om felaktigt uppsagda tjänster.

– Många gånger kan vi bidra till att lösa ett ärende innan det blir en formell tvist. Vår roll är inte att ta ställning för enskilda fall, utan att bidra med tydlighet, kunskap och rättspraxis, förklarar Stephan Guiance.

ATT STADSNÄTSFÖRENINGEN NU är ansluten ses som ett naturligt och välkommet steg anser Stephan Guiance.

– Det är positivt att Stadsnätsföreningen nu är en del av vårt samarbete. Det underlättar vår dialog med stadsnäten och skapar bättre förutsättningar för att stärka konsumentskyddet inom hela sektorn. Vi får en mer direkt kontaktväg till en stor

grupp av lokala och regionala aktörer, vilket gör det lättare att arbeta proaktivt med information och rådgivning, säger Stephan Guiance.

FÖR STADSNÄTSFÖRENINGENS medlemmar innebär anslutningen flera konkreta fördelar. Telekområdgivarnas jurister kan bistå med att granska avtalsvillkor mellan stadsnät och tjänsteleverantörer för att säkerställa att de överensstämmer med gällande lagstiftning. Dessutom finns möjlighet till stöd i samband med att nya avtal tecknas, en särskilt värdefull resurs för mindre stadsnät med begränsade juridiska resurser.

– Vi vet att stadsnäten ser väldigt olika ut. Vissa är stora organisationer, andra har bara en eller två anställda. Då kan vi fungera som en förlängd arm i konsumenträttsliga frågor så stadsnäten inte behöver lägga tid på att

lösa specifika konsumentfall, säger Stephan Guiance.

MED FLER AKTÖRER samlade under ett gemensamt paraply blir det också enklare att nå ut med vägledning och skapa tydlighet kring vem som ansvarar för vad i leveranskedjan. Det bidrar till en tryggare kundupplevelse, både för konsumenter och stadsnäten som nu får ett ökat stöd.

– Att föreningen har valt att ansluta sig gör att vi kan arbeta ännu mer effektivt mot vårt övergripande mål: att skapa Sveriges bästa konsumentmarknad inom tv, telefoni och bredband. Det gynnar både konsumenterna och marknadens aktörer, avslutar Stephan Guiance. ■

JOHANNA STAVEGREN
Stadsnätsföreningen

Detta kan Stadsnätsföreningens stadsnätsmedlemmar få hjälp med:

- Tillgång till Telekområdgivarnas juridiska kompetens kring avtalsvillkor mellan stadsnät och tjänsteleverantörer kring konsumentfrågor.
- Möjlighet till stöd vid framtagning av nya avtal med nya tjänsteleverantörer kring konsumentfrågor.
- Att konsumenter med klagomål eller frågor kring sina avtal kan hänvisas till Telekområdgivarna för kostnadsfri och opartisk vägledning.
- Minskad belastning på stadsnäten vid hantering av missnöjda kunder eller oklara ärenden rörande kompensation och avtalsvillkor.

Läs mer om Telekområdgivarna på deras webbplats: telekomradgivarna.se

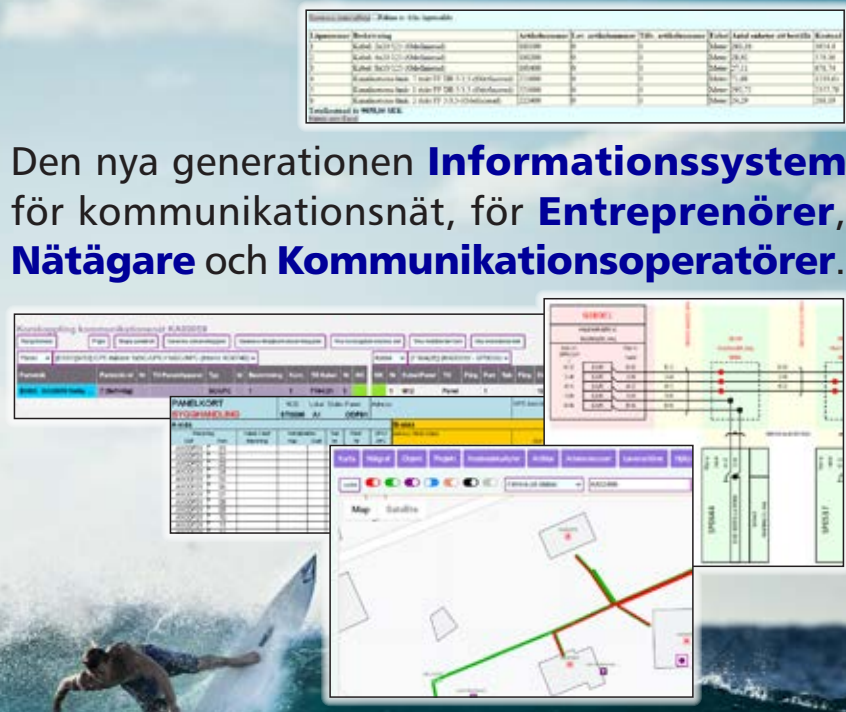

INSIDE

W E B

Den nya generationen **Informationssystem** för kommunikationsnät, för **Entreprenörer, Nätägare** och **Kommunikationsoperatörer**.

Mobil klient för laptop / tablet.
 Körs mot molnet i webbläsaren, på kontoret, på distans, i fält.
 Nätinformation för alla, i realtid.
 För entreprenörer, fältpersonal, montörer, tekniker och nätägare.
 Användare hanteras centralt.
 Accessnivåer för olika roller och användningsfall.
 Rapporter i realtid, även i fält.
 Skapa, komplettera och uppdatera nätinformation på plats.
 Följ vad som byggs och mäts in.

hawkeye
COMPUTING

inside@hawkeye.se www.hawkeye.se
070-649 32 46

Anpassade utbildningar för stadsnät inom IT och Telekom

- Tillsammans utvecklar vi Sveriges stadsnät!

STADSNÄTEN VÄL RUSTADE INFÖR INFÖRANDET AV CYBERSÄKERHETSLAGEN

FOTO: ADOBE STOCK

Den 15 januari 2026 väntas den nya cybersäkerhetslagen, CSL, träda i kraft i Sverige. Lagen, som bygger på EU:s NIS2-direktiv, har visserligen blivit försenad – men för stadsnäten har det inneburit extra tid att rusta sig för skärpta krav.

Stadsnätetsföreningen har under det senaste året genomfört ett omfattande arbete för att stötta stadsnäten inför införandet av CSL. Stödet omfattar både digitala och fysiska säkerhetsåtgärder, med fokus på att hjälpa stadsnäten genomföra riskanalyser, vidta relevanta säkerhetsåtgärder och förstå sitt ansvar enligt den nya lagen.

– Inom Stadsnätetsföreningen har vi arbetat målmedvetet för att ge stadsnäten verktyg och kunskap, så att de kan möta de nya kraven med trygghet och handlingskraft. Vi upplever att de är välinformerade om den nya lagen och att många är i gång med det interna arbetet inför införandet, berättar Jimmy Persson, utvecklings- och säkerhetschef på Stadsnätetsföreningen.

I NOVEMBER 2024 lanserade Stadsnätetsföreningen en vägledning anpassad till stadsnätens verklighet - vägledningen är utformad för att vara i linje med CSL och befintliga regelverk som lagen om elektronisk kommunikation och Post- och telestyrelsens säkerhetsföreskrifter. Våren 2025 spelade Stadsnätetsföreningen in en utbildningsfilm för ledning och styrelse, tillgänglig för medlemmarna via föreningens webbplats.

DET KRÄVS DOCK viktiga beslut innan lagen kan bli verklighet. En lagrådsremiss skickades ut i juni, som i stort följer tidigare utredningsförslag. Regeringen behöver nu ta ställning till Lagrådets ändringsförslag, som är av mindre karaktär. Efter det återstår endast framtagandet av en proposition innan riksdagen kan fatta det slutliga beslutet om lagstiftning, ett beslut som väntas under hösten.

– Det här är inget kontroversiellt förslag i sak och eftersom det handlar om implementering av ett EU-direktiv finns inte så mycket utrymme att göra stora förändringar. Jag tror att det finns förutsättningar att hålla regeringens tidsplan om ikraftträdande i början på nästa år, säger Johan Levin, chefsjurist på Stadsnätetsföreningen.

ARBETET MED ATT stötta stadsnäten fortsätter under hösten. Stadsnätetsföreningen planerar bland annat att utbilda konsulter som kan hjälpa stadsnäten med det nya regelverket. ■

CARINA COHEN
Stadsnätetsföreningen

Vid frågor om CSL som är av juridisk karaktär, kontakta Johan Levin, Stadsnätetsföreningens chefsjurist
johan.levin@stadsnatsforeningen.se

Kontakta Jimmy Persson, utvecklings- och säkerhetschef, vid praktiska frågor
jimmy.persson@stadsnatsforeningen.se

Nya verktyget för klimatberäkning blir snart en verklighet

– SKA STÖTTA STADSNÄTEN I OMSTÄLLNINGEN

FOTO: ADOBE STOCK

Arbetet med det nya klimatberäkningsverktyget pågår för fullt. Utformat för att passa branschens särskilda förutsättningar ska det göra stadsnätens klimatarbete både enklare och effektivare.

Klimatkraven ökar snabbt i alla delar av samhället – även för stadsnätsbranschen. Flera av de större mobiloperatörerna i Sverige har anslutit sig till Science Based Targets Initiative, SBTi, vilket innebär att även deras leverantörer, som stadsnäten, behöver visa hur de minskar sina klimatutsläpp.

DET NYA BRANSGEMENSAMMA klimatberäkningsverktyget som tas fram, ska stötta stadsnäten i arbetet med att möta de nya kraven. Verktyget bygger på GHG-protokollet, den internationellt etablerade standarden för utsläppsberäkningar, och hjälper stadsnäten att kartlägga sina utsläpp inom tre kategorier: 1. direkta utsläpp från den egna verksamheten, 2. indirekta utsläpp från köpt energi, 3. vissa andra indirekta utsläpp, exempelvis från inköp och transporter.

– Det är avgörande att verktyget är anpassat till stadsnätens verklighet. Det måste vara enkelt nog att använda, men tillräckligt kraftfullt för att ge rätt insikter, säger Malin Thorsén, hållbarhetskonsult på Bright

Planet, och stödjer Stadsnätsföreningen i hållbarhetsfrågor.

ARBETET MED ATT ta fram ett nytt klimatberäkningsverktyg är ett projekt som startade våren 2025 och leds av Anna Wallander, projektledare på IVL Svenska Miljöinstitutet.

– På IVL arbetar vi med att utveckla branschstandarder för klimatmål och beräkningar – något som saknats länge. Samtidigt fokuserar vi på det praktiska: att företag och organisationer ska kunna räkna, följa upp och agera. Vår styrka är att vi kombinerar vetenskaplig förankring med praktisk tillämpning. Det gör att vi kan ta fram ett verktyg som faktiskt fungerar i vardagen för stadsnäten, berättar Anna Wallander.

PROJEKTET SYFTAR TILL att bidra till målen i Parisavtalet, den globala klimatöverenskommelsen som antogs 2015. Avtalet innebär att världens länder ska begränsa den globala uppvärmningen till under 2 grader – men helst 1,5 grader.

Arbetet sker också i nära dialog med branschaktörer och följer GHG-protokollet, SBTi och EU:s lagkrav.

GENOM WORKSHOPS och arbetsmöten med stadsnäten under våren har projektgruppen testat metoder och justerat innehållet utifrån verkliga behov. Målet är att verktyget ska fungera både som beräkningsstöd och som beslutsunderlag för klimatåtgärder.

– För stadsnäten blir det ett sätt att prioritera rätt åtgärder och arbeta mer

Malin Thorsén.

Anna Wallander.

systematiskt med klimatfrågan, betonar Anna Wallander.

DEN KOMMANDE LANSERINGEN innebär att branschen för första gången får ett gemensamt verktyg för att följa upp utsläpp och mål samt stödja utvecklingen framåt.

– Med det här verktyget får stadsnäten en konkret startpunkt för att minska sin klimatpåverkan på riktigt, poängterar Malin Thorsén. ■

CARINA COHEN
Stadsnätsföreningen

SÄFFLE FIBERNÄT TAR STRID MOT NÄTMOBBNING GENOM INITIATIVET

LIVET MED INTERNET

Säffle Fibernät har startat initiativet Livet med internet tillsammans med lokala idrottsföreningar. Syftet är att främja en trygg och säker digital vardag för barn, öka den källkritiska förmågan och förebygga nätmobbning, ett arbete som nu uppmärksammas även utanför kommunen.

När en nystartad idrottsförening i Säffle hörde av sig med en förfrågan om sponsorskap för två år sedan tog Säffle fibernät chansen att tänka nytt. I stället för att enbart bidra ekonomiskt valde Säffle Fibernät att utveckla ett mer långsiktigt partnerskap med fokus på samhällsnytta.

– Vi på Säffle Fibernät såg en möjlighet att bidra till mer än bara exponering på matchtröjor och arenor. Frågan var hur vi kunde göra en verklig skillnad i barns och ungas digitala vardag, säger Margareta Grahns, stadsnätschef på Säffle Fibernät.

UNDER DE SENASTE åren har Margareta Grahns noterat en växande trend med ökad nätmobbning och en alltmer aktiv närvaro av kriminella aktörer som sprider påverkanskampanjer och bedrägerier. Det var mot denna bakgrund som initiativet Livet med internet tog form.

Margareta Grahns.

– Som stadsnät arbetar vi dagligen med att främja digitalisering och internetanvändning. Då blir det naturligt att också fråga sig hur vi kan bidra till att unga utvecklar en hållbar och ansvarsfull uppförandekod på nätet, säger hon.

I DAG SAMARBETAR Säffle Fibernät med fyra idrottsföreningar i kommunen genom workshops och föreläsningar. Här diskuteras bland annat gruppdynamik, hur livshändelser påverkar ungas mående och prestationer, vikten av källkritik samt konsekvenserna av lögn och desinformation. Särskild tonvikt läggs på barns eget ansvar och civildyrage i digitala miljöer. Vid dessa tillfällen deltar inte bara de aktiva ungdomarna och deras ledare, utan ofta även föräldrar, vilket enligt

Margareta Grahns bidrar till värdefulla erfarenhetsutbyten.

– Med det här initiativet hoppas vi kunna bidra till ett samhälle där vi kan vara stolta över hur vi bemöter varandra med respekt, säger Margareta Grahns.

ARBETET HAR FÅTT stor uppmärksamhet även utanför kommunen. Genom den nationella plattformen Digitalidag har Säffle Fibernät kunnat sprida sitt arbete vidare. Det var också via plattformen som kontakten med Prinsparets Stiftelse etablerades där ett samarbete nu ska initieras. Stiftelsen, som grundades 2015 av prins Carl Philip och prinsessan Sofia, arbetar utifrån visionen att alla barn och unga ska ha möjlighet att vara sig själva. Ett av deras fokusområden är trygghet på nätet, något som ligger helt i linje med Säffle Fibernäts initiativ.

SÄFFLE FIBERNÄT HAR nu bjudits in att hålla en egen programpunkt under Digitalidags dag den 10 oktober. Där kommer initiativet Livet med internet att presenteras för en bredare publik.

– Vi ser detta som ett viktigt steg mot att skapa en tryggare digital miljö för barn och unga. Som stadsnät har vi både ett ansvar och en möjlighet att bidra, och det är ett ansvar vi vill ta, avslutar Margareta Grahns. ■

JOHANNA STAVEGREN
Stadsnätsföreningen

Så blir en lag till och så arbetar Stadsnätetsföreningen med remissvar

När en ny lag ska stiftas i Sverige följer arbetet en tydlig och förutsägbar process. Grunden finns i regeringsformen, en av landets fyra grundlagar, som slår fast att regeringen ansvarar för att ta fram förslag till nya lagar medan riksdagen har det slutliga beslutet. Processen är utformad för att vara öppen, så att myndigheter, organisationer och ibland även allmänheten kan lämna synpunkter innan riksdagen tar ställning.

Vägen från en första idé till en färdig lag kan i genomsnitt ta mellan ett och två år, men tiden varierar beroende på hur komplex frågan är och om det finns politisk enighet.

REGERINGEN TAR INITIATIVET

Processen inleds med att regeringen beslutar om ett utredningsdirektiv som anger vad som ska utredas, vem som får uppdraget och när arbetet ska vara klart. Under arbetets gång kan regeringen besluta om tilläggsdirektiv, vilket innebär att utredningen kan få nya eller utvidgade uppdrag.

UTREDNINGEN ÄR KLAR – BETÄNKANDET LÄMNAS

När utredningen är färdig presenteras

resultatet i ett betänkande som publiceras i serien Statens offentliga utredningar, SOU. Det dokumentet är offentligt och innehåller både analyser och konkreta förslag.

REMISSRUNDAN – MÖJLIGHET ATT PÅVERKA

Efter att betänkandet är klart skickas det på remiss till myndigheter, kommuner, organisationer och andra berörda aktörer. Offentliga myndigheter är skyldiga att svara på remisser som rör deras område, medan andra organisationer kan välja själva om de vill svara. Remissen är också öppen för alla, vilket innebär att aktörer som inte finns med på remisslistan kan lämna synpunkter.

Syftet med remissrundan är att ge regeringen ett brett beslutsunderlag. Svaren

visar om förslagen har stöd eller behöver ändras innan regeringen går vidare.

FRÅN SOU TILL PROPOSITION

När remisstiden är slut och remissvaren har kommit in sammanställer det ansvariga departementet ett lagförslag med både lagtext och bakgrundsmaterial som beskriver varför lagen behövs och vilka konsekvenser den får. Förslaget bereds först internt inom Regeringskansliet, så att alla berörda departement kan lämna synpunkter och regeringen får en gemensam ståndpunkt.

När den interna beredningen är klar skickas ofta texten som lagrådsremiss till Lagrådet, som granskar om förslaget är tydligt, konsekvent och följer grundlagen. Lagrådets synpunkter väger tungt men är

inte bindande, regeringen kan gå vidare.

Efter Lagrådets yttrande gör regeringen de sista justeringarna. Därefter beslutar regeringen om propositionen, och det färdiga lagförslaget lämnas till riksdagen för behandling.

RIKSDAGEN BESLUTAR OM NY LAG

När propositionen har lämnats till riksdagen kan riksdagsledamöterna lägga egna förslag eller ändringsförslag, så kallade motioner. Propositionen och eventuella motioner granskas sedan av det utskott som ansvarar för frågans område. Utskottet analyserar förslagen, kan kalla experter och skriver därefter ett utskottsbetänkande med sin rekommendation till riksdagen. Ärendet debatteras sedan i kammaren och riksdagen röstar. Om en majoritet säger ja blir lagförslaget antaget.

LAGEN TRÄDER I KRAFT

Efter riksdagens beslut publiceras den nya

lagen i Svensk författningssamling, SFS, med ett datum för när den ska börja gälla.

SÅ ARBETAR STADSNÄTSFÖRENINGEN MED REMISSVAR

Stadsnätetsföreningen är ofta remissinstans i de frågor som påverkar föreningens medlemmar. I flera fall är även föreningens medlemmar utpekade remissinstanser. Ofta väljer också stadsnät som inte är utpekade remissinstanser att ta fram egna svar för att säkerställa att beslutsfattaren får tillgång till eventuella konsekvenser av ett förslag.

I Stadsnätetsföreningens arbete med att ta fram ett remissvar erbjuds medarbetare från de enskilda stadsnäten att delta. På så sätt säkerställa att olika stadsnäts perspektiv tas med. Stadsnätetsföreningen har också dialog med andra nationella aktörer - både inom telekomsektorn och utanför.

– För att Stadsnätetsföreningens remissvar ska bli så bra som möjligt så är stadsnätens engagemang en avgörande framgångsfaktor.

Camilla Jönsson

Stadsnäten ser olika ut, både till storlek och verksamhetsform, det är därför uppskattat när vi får med så många stadsnät som möjligt i vårt arbete, säger Camilla Jönsson, sakkunnig samhälle och politik på Stadsnätetsföreningen. ■

JOHANNA STAVEGREN
Stadsnätetsföreningen

Så fungerar regleringsprocessen för marknad 1

Post- och telestyrelsen, PTS, är Sveriges regleringsmyndighet för elektronisk kommunikation. Regleringsarbetet styrs av EU:s direktiv European Electronic Communications Code, EECC, som i Sverige gäller genom lagen om elektronisk kommunikation. Lagen anger hur PTS ska analysera och besluta om reglering av marknader som till exempel marknad 1 för bredbandsnät.

Processen inleds med att PTS avgränsar vilken marknad som ska granskas. EU-kommissionen har i förväg pekat ut vilka marknader som är aktuella, till exempel marknad 1 som rör grossisttillträde till bredbandsnät. Därefter görs ett så kallat trekriterietest för att se om konkurrensen fungerar. Om testet visar att marknaden har brister identifieras vilken aktör som har betydande marknadsmakt, SMP.

INNAN PTS KAN införa skyldigheter för en SMP-operatör hålls samråd med marknadsaktörer, Konkurrensverket, andra EU-länders regleringsmyndigheter, BEREC och EU-kommissionen. Kommissionen granskar beslutet och kan lägga in sitt veto. Om inga invändningar finns kan PTS fatta beslutet och införa krav, till exempel om tillträde till nätet eller icke-diskriminering.

NUVARANDE REGLERINGSPROCESS HAR pågått länge. Det senaste beslutet om reglering av marknaden togs 2015. Då reglerade PTS det lokala tillträdet och Telia utsågs till operatör med betydande marknadsmakt. År 2019 lades ett nytt förslag fram om fiberreglering, men det drogs tillbaka efter EU-kommissionens veto i början av 2020.

EN NY PROCESS startade och i juni 2023 hade PTS ett första samråd kring en ny marknadsanalys. I juni 2024 följde ett samråd om VULA som tillträdesskyldighet. I maj 2025 hölls ett andra samråd om marknadsanalysen och SMP-bedömningen. PTS håller på att analysera inkomna remissvar. De synpunkter som inkommit avgör om PTS kan gå vidare i processen med EU-kommissionen, eller om mer underlag behövs. ■

CAMILLA JÖNSSON
Stadsnätetsföreningen

Uppföljning av bredbandsstödet driver ny utbyggnad

Post- och telestyrelsen, PTS, har en avgörande roll när det gäller att Sverige ska nå bredbandsmålen. I arbetet med det ligger inte bara att fördela ut stödmedel, utan också att följa upp varje projekt noggrant. Uppföljningsarbetet fyller flera viktiga syften. En direkt effekt av uppföljningen är att byggnader som inte blir anslutna kan återgå till nya utlysningar framåt. För nätbyggare innebär hanteringen alltså både tydligare kravställning och nya möjligheter.

Hittills har PTS godkänt omkring 35 000 byggnader i olika projekt, och det kvarstår ytterligare 60 000 byggnader i tilldelade projekt som ska följas upp.

krävs tillbaka återbetalas till PTS för att sedan gå tillbaka till statskassan. I samband med det kan byggnader som det inte byggts till enligt plan föras tillbaka in i systemet och därmed göras tillgängliga i kommande utlysningar.

NÄR PTS BEVILJAR stöd för bredbandsutbyggnad ställs krav inom flera områden – på det tekniska utförandet, den ekonomiska redovisningen och på projekttid för genomförandet.

VID UPPFÖLJNINGEN ser PTS bland annat över:

- att nätet uppfyller de tekniska villkoren
- att den utlovade hastigheten finns på plats
- att anslutningskostnaden ligger på rätt nivå
- att alla kostnader har styrkts med korrekt underlag

UPPFÖLJNINGEN SKER vid flera olika tidpunkter – under byggtiden, vid slutredovisning och i vissa fall genom efterhandskontroller.

OM ETT PROJEKT inte levererar som planerat kan PTS komma att kräva tillbaka hela eller delar av det stöd som delats ut. Det stöd som

HANTERINGEN GÖR DET möjligt för nya aktörer att ta över där den förra inte lyckades.

– Det är självklart att offentliga medel ska användas korrekt och följas upp, och när det gäller bredbandsstödet fungerar uppföljningen inte enbart som en finansiell kontrollmekanism. Vi ser att bredbandsutbyggnaden blir allt viktigare för regional utveckling, digital inkludering och konkurrenskraft. Genom att byggnader relativt snabbt återgår in i systemet kan dessa ge ny fart åt bredbandsutbyggnaden, särskilt i glesbygd. På det sättet blir uppföljningen ett viktigt verktyg för att driva utvecklingen framåt säger Mikael Nordström, chef för enheten för planerad uppföljning på PTS. ■

MALIN RYDING
Post- och telestyrelsen

ROBUST FIBER TAR NÄSTA STEG – vägledning för PON

Under två decennier har fiberutbyggnaden i Sverige varit en framgångssaga. Genom stadsnätens och de kommunala satsningarnas insatser har det byggts en digital infrastruktur i världsklass, som i dag är en självklar förutsättning för vardag, näringsliv och samhällsfunktioner. Men utvecklingen stannar inte upp. De nät som byggdes i början av 2000-talet var utmärkta då – i flera fall krävs både nya lösningar och nya arbetssätt.

En central del i detta arbete är den nya vägledning för Robust digital infrastruktur, RDI, som nu lanseras. För första gången ges passiva optiska nät, PON, en samlad plats inom ramen för Robust fiber. Syftet är att skapa en enhetlig, kvalitetssäkrad och framtidssäker användning av PON i Sverige.

– Stadsnätsföreningen ser vägledningen som en viktig pusselbit för att branschen ska kunna arbeta enhetligt med PON och samtidigt säkerställa att kvaliteten motsvarar de höga krav som ställs på dagens digitala infrastruktur, säger Jimmy Persson, utvecklings- och säkerhetschef på Stadsnätsföreningen.

DEN SVENSKA MODELLEN har länge dominerats av punkt-till-punkt-lösningar, där varje hushåll eller företag får en egen fiber hela vägen från noden. Det är en robust och tydlig struktur – men också resurskrävande, menar Jimmy Persson. Modellen innebär en hög fiberåtgång och behov av aktiv utrustning ute i nätet, vilket medför både energiförbrukning, underhåll och ökade driftkostnader. Med PON kan fiberresurserna nyttjas effektivare. Genom passiva splitters delas en fiber från noden mellan flera användare, helt utan strömförsörjning ute i nätet.

– För operatören innebär det en mer kostnadseffektiv modell, för slutkunden märks ingen skillnad i användningen, men för samhället i stort möjliggörs en bredare och snabbare utbyggnad av bredband, säger Jimmy Persson.

DE FÖRSTA PON-LÖSNINGARNA, exempelvis GPON, levererade ett par gigabit per sekund.

Det var tillräckligt för dåtidens behov. I dag är XGS-PON etablerat och kan leverera symmetriska hastigheter på upp till 10 Gbit/s.

– Med XGS-PON går det att erbjuda gigabithastigheter till hushållen och samtidigt möta de höga krav som företag, skolor och samhällsviktiga verksamheter ställer, säger Jimmy Persson.

UTVECKLINGEN ACCELERERAR. 25G-PON och 50G-PON är redan på väg in på marknaden, vilket gör att accessnäten snart kan leverera kapacitet på nivåer som tidigare hörde hemma i stamnät.

– För Sverige är detta en avgörande möjlighet att framtidsäkra infrastrukturen och se till att vi även om 10–20 år har nät som klarar nästa generations tjänster, säger Jimmy Persson.

DEN NYA VÄGLEDNINGEN omfattar hela kedjan – från förstudie och teknisk design till installation, dokumentation och aktivering. Här behandlas frågor som användartäthet, geografiska förutsättningar och dimensionering, liksom kritiska parametrar som splitterplacering och dämpningsbudget. Genomgående betonas vikten av att följa etablerade principer för Robust fiber. Hög kvalitet på kontakter, fullständig dokumentation och noggrant sparade mätprotokoll är grundläggande för att skapa nät som är långsiktigt hållbara och möjliga att vidareutveckla.

PON HANDLAR INTE enbart om teknik. I många nät är det olika aktörer som äger den passiva respektive den aktiva infrastrukturen. Vägledningen lyfter därför frågor om ansvarsfördelning: vem

Jimmy Persson

installerar kundutrustning, vem ansvarar för redundanslösningar och vem säkerställer driftövervakning.

– Det är också en chans att utveckla arbetsprocesserna. Att gå över till PON kan bli ett tillfälle att rätta till gamla brister, utveckla nätens struktur och höja dokumentationskvaliteten, säger Jimmy Persson.

ATT BETRAKTA PON som en teknisk detalj är att underskatta dess betydelse. Frågan handlar ytterst om att stärka Sveriges digitala motståndskraft, betonar Jimmy Persson.

– Med den nya vägledningen för PON finns nu en gemensam metod och ett enhetligt språk och stärker branschens arbetssätt, avslutar Jimmy Persson. ■

JOHANNA STAVEGREN
Stadsnätsföreningen

FOTO: ADOBE STOCK

Därför Robust fiber

Robust fiber är branschens gemensamma regelverk för hur vi bygger, dokumenterar och driver fibernät i Sverige. Genom att följa vägledningarna och anvisningarna skapas nät som är motståndskraftiga, kvalitets-säkrade och redo för framtiden. PON-vägledningen är den senaste pusselbiten i detta arbete. Alla anvisningar och vägledningar samlas under namnet Robust digital infrastruktur, RDI.

PON-generationerna

- GPON: 2,5 Gbit/s nedströms, 1,25 Gbit/s uppströms
- XG-PON: 10 Gbit/s nedströms, 2,5 Gbit/s uppströms
- XGS-PON: 10 Gbit/s symmetriskt
- 25G-PON: upp till 25 Gbit/s
- 50G-PON: upp till 50 Gbit/s

Så fungerar PON

I ett passivt optiskt nät skickas signalen från centralnoden, OLT, ut via passiva splitters. Nedströms går signalen till alla anslutna kunder, men varje enhet tar bara emot den information som är avsedd för just den. Uppströms delas tiden upp i tidsluckor så att varje kund får sända i tur och ordning. Allt sker på olika våglängder, vilket gör att kommunikationen kan ske effektivt utan kollisioner.

ORDFÖRANDE: ELIN BERTILSSON

FOTO: ADOBE STOCK

"...Hela Sverige ska leva"

Det pratas ofta om digitalisering i stora ord – om teknik, innovation och framtid. Så pratar även jag, allt för ofta. Men ibland blir det tydligast i det lilla. Som när fibern kom till Ytterbyn.*

PLÖTSLIGT KUNDE den lilla gårdsbutiken sälja sina produkter till hela landet. Barnen kunde delta i skolarbetet på samma villkor som klasskamraterna i stan. Den äldre slapp lång resväg till vårdcentralen och fick träffa sin läkare via skärmen. Det som tidigare kändes som avstånd blev istället närhet.

FÖR MIG ÄR det kärnan i vårt uppdrag. Stadsnäten handlar inte i första hand om teknik, utan om människor. Om möjligheten att bo kvar där man vill leva. Om att driva företag, ta del av välfärd och vara en del av samhället – oavsett postadress.

JAG HAR SJÄLV sett det på nära håll. Från arbetet i Karlstad och i samarbeten med mindre kommuner i min närhet vet jag hur avgörande ett stadsnät kan vara för framtidstro och utveckling. Samtidigt delar de större städerna samma ansvar som allt oftast också bär på en större landsbygd omkring.

Stadsnät är både små och stora, men alla har samma grundidé: att bygga för samhällsnytta.

VI VET OCKSÅ att de stora telekomaktörerna inte kan bära hela ansvaret. Deras fokus ligger ofta på konnektivitet i ett kommersiellt perspektiv. Det är inte fel – men det räcker inte för att skapa utveckling. Därför fyller stadsnäten en viktig roll: att bygga för robusthet, nytta och långsiktig samhällsutveckling.

SAMTIDIGT ÖKAR KRAVEN på oss. Regelverken blir fler, marginalerna mindre. Men behovet av stabil och tillgänglig infrastruktur växer snabbare än någonsin. Vi måste fortsätta bygga, utveckla och samarbeta.

FÖR DÄR FIBERN dras fram, där växer framtiden. Och det är så vi ser till att hela Sverige kan leva. ■

ELIN BERTILSSON
Ordförande, Stadsnätsföreningen

* Ytterbyn 2030. Rise rapport 2021.

Connecting Sweden with 17,000 km fully owned fiber

TRIANGELBOLAGET PROVIDES a nationwide transport fiber network with high security which we lease to our customers.

We connect local networks through our dark fibre, which is installed high atop existing high-voltage transmission and regional distribution lines.

Our unique infrastructure enables local city networks to strengthen their own systems by adding valuable redundancy and expanding their reach.

LEARN MORE about connecting to our fibre networks in Sweden at triangelbolaget.se

Du prenumererar väl på det digitala nyhetsbrevet?

Håll dig uppdaterad om Stadsnätsföreningens åsikter och aktiviteter med föreningens digitala nyhetsbrev. Det kommer ut nio gånger om året och är helt gratis.

Anmäl dig via Stadsnätsföreningens webbplats, www.stadsnatsforeningen.se/nyhetsbrev

Är ditt stadsnät anslutet till CESAR2?

Hallå där...

Tre frågor till stadsnäten

ELIN BERTILSSON
Stadsnätchef
på Karlstad Energi

MAGNUS RÅDAHL
Stadsnätchef
på Norrtälje Energi

MARIE JOHANSSON
Vd på Sundbybergs Stadsnät

1

Vad är din spontana reflektion på regeringens digitaliseringsstrategi om konnektivitet?

ELIN: Strategin ligger helt rätt i tiden för de viktiga steg som nu måste tas för att kunna genomföra samhällets behov av digitalisering. Dokumentet påvisar och betonar att den digitala infrastrukturens höga krav på tillgänglighet och robusthet är en nödvändighet. Strategin poängterar att om konnektiviteten ska fungera till alla så måste infrastrukturen också vara väl utbyggd överallt, även efter våra järnvägar och stora trafikleder. Den kravställningen leder till att hela sektorn måste samarbeta ännu mer än vad vi gör idag.

MAGNUS: Jag tycker det är bra att begreppet bredband börjar bli överspelat eftersom det är så förknippat med hushållsanslutningar. Nu när regeringen vrider på strategin och pratar konnektivitet i stället för bredband så innebär det att vi nu ska börja arbeta för en högre användningsgrad av det vi har byggt. Det ställer en del nya krav på stadsnäten och vi måste kanske förbereda oss på att arbeta efter en ny affärsmodell.

MARIE: Det faktum att konnektivitet lyfts upp särskilt i den nya digitaliseringsstrategin tycker jag är en viktig markering av hur avgörande uppkopplingarna är för att digitalisering ska lyckas. Mycket bra! Det går inte längre att skilja på bredbandsfrågor och digitalisering – de hör ihop och är två sidor av samma mynt. För att skapa samhällsnytta och innovationskraft med hjälp av digital teknik behövs både ökad kunskap och ökat användande av tekniken i alla delar av samhället OCH säkra, högpresterande och hållbara uppkopplingar. Att fibern beskrivs som

en förutsättning för en fungerande samhällsinfrastruktur därför att mobilnäten inte kan bära all kommunikation, tycker jag också är ett viktigt konstaterande.

2

Hur ser du att strategin kan omsättas i den egna verksamheten?

ELIN: Vi på Stadsnätet i Karlstad kommer själva att angripa strategin genom att fortsätta bygga ut fiber på landsbygd och i glesbygd men också förtäta i samhällen där det inte är färdiganslutet än. Robusthet och säkerhet är våra ledord samt att vara delaktiga i att skapa tjänsteinnehåll för en ökad inkludering i samhället. Kommunen ser stadsnätet som en av flera aktörer som tillsammans kan bidra till digitaliseringens målsättningar.

MAGNUS: Det kommer inte att hända så mycket om det inte ställs tydligare krav. Eftersom strategin inte är tvingande så behövs det sättas mer tydliga mål när saker ska ske. Norrtälje kommun behöver fler styrdokument för att kunna omsätta strategin till verklighet och utarbeta riktlinjer som inte går att misstolka. Då kan också stadsnätet följa dessa målsättningar och planera för aktiviteter som leder i den riktningen. Då stadsnätet inte heller är den största marknadsaktören inom vår kommun så kommer det att krävas god samverkan av marknaden för att gemensamt uppfylla behovet av konnektivitet.

MARIE: Vi har ett väldigt bra samarbete kring digitalisering i kommunen och jobbar genom ett strategiskt nätverk som verkar tvärs igenom alla sektorer och bolag i kommunen. Den nya digitaliseringsstrategin är ett viktigt stöd i det arbetet och konnektivitet ingår som ett av

fokusområdena i kommunens arbete. Jag arbetar själv i styrgruppen för nätverket och stadsnätet bidrar både som leverantör och som bollplank i en rad projekt inom digitalisering i staden.

3

Finns det något i digitaliseringsstrategin som du saknar?

ELIN: Jag ser två saker som jag tycker saknas i strategin. Det första är om det kommer att finnas fortsatta stödmedel för den dyra återstående landsbygden. Det andra som saknas är tydliga mätbara mål för kvalitet och tillgänglighetsgrad. Här finns det mycket att lära från elnätsbranschen där standardberäkningar gäller för hela marknaden.

MAGNUS: Det är just mål och riktlinjer som inte finns samt när delar av strategin ska vara uppnådd i tid.

MARIE: Den nya digitaliseringsstrategin innehåller många riktigt bra områden och jag uppskattar verkligen att områden som konnektivitet, cybersäkerhet, AI och digital inkludering lyfts på det sätt som görs. Strategin ger oss verktyg för prioritering. Sedan är det upp till oss alla som verkar inom området att identifiera och implementera de lösningar och detaljer som behövs för helheten. Jag vill alltid i alla sammanhang ha ett stort fokus på våra unga och hur vi kan stötta deras utveckling med rätt användning av teknik. Det tycker jag är ett ansvar för alla alltid och i alla sammanhang och jag ser att det fokuset kan stöttas med strategin som verktyg.

PER FRÖLING
Stadsnätetsföreningen

MISSA INTE

Höstforum 2025

Norra Sverige

Umeå 24-25 september

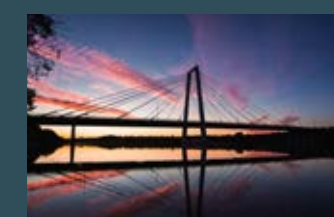
Mellansverige

Gävle 22-23 oktober

Södra Sverige

Göteborg 26-27 november

TILFÄLLEN
KVAR 2

Kontaktuppgifter till oss som arbetar på Stadsnåtsföreningen

MIKAEL EK
Vd
E-post: mikael.ek@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 070 598 00 05

LOUISE THORSELIUS
Vice vd
E-post: louise.thorselius@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 076 110 02 88

JOHAN LEVIN
Chefsjurist
E-post: johan.levin@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 070 330 39 87

VIKTORIA LUNDQUIST
Kanslichef
E-post: viktoria.lundquist@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 072 542 65 49

MICHALINA GEIJER
Ekonomiadministratör
E-post: michalina.geijer@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 070 229 03 31

JIMMY PERSSON
Utvecklings- och säkerhetschef
E-post: jimmy.persson@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 073 274 26 15

JENNI WIGHOLM
Biträdande utvecklings- och säkerhetschef
E-post: jenni.wigholm@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 070 238 62 85

KATERYNA BERGMAN
It-säkerhetsspecialist
E-post: kateryna.bergman@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 072 213 78 72

JONAS BORGARDT
Chef Supply Chain/logistik
E-post: jonas.borgardt@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 070 844 45 50

LINDA KINDBERG
Nationell beredskapssamordnare
E-post: linda.kindberg@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 073 033 26 20

PER LINDSTRÖM
Kommersiell produktchef
E-post: per.lindstrom@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 070 548 31 24

RASMUS RAHM
Teknisk projektledare
E-post: rasmus.rahm@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 070 531 47 10

PER FRÖLING
Ansvarig regional samverkan
E-post: per.froling@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 072 564 32 31

CAMILLA JÖNSSON
Sakkunnig samhälle och politik
E-post: camilla.jonsson@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 076 110 64 71

JOHANNA STAVEGREN
Kommunikatör
E-post: johanna.stavegren@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 073 043 72 11

CARINA COHEN
Kommunikatör
E-post: carina.cohen@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 070 321 47 27

MIA FORSLÖF
Event- och utställansvarig
E-post: mia.forslof@stadsnatsforeningen.se
Telefon: 070 822 96 40

Stadsnåtsföreningen välkomnar nya medlemmar

STADSNÄT:

- Streemi AB (klusterbolag)
- Björke Energi AB

ASSOCIERADE MEDLEMMAR:

- Elementric AB
- Icoteria AS
- Securio Sweden AB

Vill du också bli medlem i Stadsnåtsföreningen?

Svenska Stadsnåtsföreningen är en bransch- och intresseorganisation som representerar stadsnät i närmare 200 kommuner och 120 leverantörer av tjänster och utrustning inom bredbandsområdet. Föreningen företräder därmed en absolut majoritet av de aktörer som aktivt investerar i ny modern infrastruktur för bredband i Sverige.

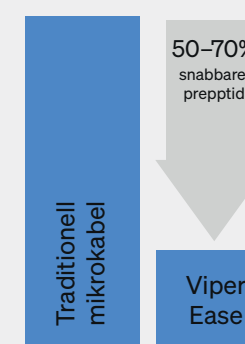
Som medlem i föreningen får din organisation tillgång till ett brett erbjudande av utbildningar, verktyg och tjänster.

Läs mer om medlemskapet på
Stadsnåtsföreningens webbplats,
www.stadsnatsforeningen.se

Nu finns nya Viper Ease tillgänglig i Sverige. Att hantera mikrokabel har aldrig varit enklare.

Vi lyssnade på fiberteknikerna själva när vi tog fram nya Viper Ease. Upptäck en ny generation mikrokabel som är lätt att skala utan garntrassel. Rören är gel-fria, vilket minskar behovet av rengöring och påverkan på miljön. Dessutom har vi förbättrat färgerna för snabbare identifikation på rör och fiber. Resultatet är snabbare prepptid av fiberkablen. Och nöjdare fibertekniker.

Skanna QR-koden för att se vårt utbud av Viper Ease med upp till 288 fiber och kontakta vårt team för att testa produkten.

VIPERTM EASE

Är ditt fibernät smartare än du? Det borde det vara.

Med Digpros mobila lösningar och verktyg för
processstöd har du alltid full kontroll, oavsett var du är.

Följ tillgångar, analysera kopplingar och slipp gissa.
Se exakt vad som händer, i realtid, direkt i mobilen.

Boka ett möte med våra experter.
08 - 50 63 26 00 | sales@digpro.se
www.digpro.com

Avsändare:
Svenska
Stadsnätetsföreningens
Servicebolag AB
Wallingatan 22
111 24 Stockholm

B

Hållbart med PostNord
Sverige, Port Payé

Posttidning - Ej retur

VI HAR UPPDATERAT PRENUMERATIONSREGISTRET.
ÄR DETTA RÄTT MOTTAGARE?

FOTO: KARLSTAD CCC

Välkommen till Stadsnätetsföreningens

Årskonferens

16–18 mars 2026

på Karlstad Congress Culture Centre